

BIBLICKÉ IMPULZY

II. ročník, II/2024, marec 2024

Milí priatelia!

Prijmite, prosím, náš srdečný pozdrav z centra Katolíckeho biblického diela. Prežívame tretí pôstny týždeň a už máme za sebou dosť dlhý úsek našich pôstnych snáh a aktivít, ktoré sme si pre toto mimoriadne dôležité liturgické obdobie stanovili. Verím, že sa nám darí dobre v tom napredovať a prináša nám radosť a úžitok pre duchovný život. Napokon, to je cieľom každého dobrého predsavzatia a každého sebazaprenia.

Na prvú a druhú pôstnu nedeľu sme mali na programe veľmi „silné“ biblické čítania o Abrahámovej obete a o premenení Pána. Je až dojímavé, ako sa Pán Ježiš staral o svojich najbližších, aby nestroskotala ich viera v kritických momentoch jeho utrpenia a smrti a ako starostlivo ich na túto chvíľu pripravil. Vyriešil to tak, že im sprostredkoval túto „predchuť“ víťazstva, keď sa im ukázal vo svojej oslávenej ľudskej prirodzenosti na vrchu premenenia.

Podobným spôsobom nám liturgia chce sprístupniť túto radosť z víťazstva nad sebou samými, keď nám ponúka skúsenosť radosti z Božej blízkosti, ktorú môžeme aj my prežiť a skonštatovať: *Rabbi, dobre je nám tu...* (Mk 9,5). Pracujme teda s radosťou a húževnatosťou na vlastnom formovaní a posväcovaní.

Správy a zaujímavosti z biblického sveta

V minulom čísle sme vás informovali o pripravovanom kurze lektorov v Námestove. Kurz sa, vďaka Bohu, uskutočnil v sobotu 24. februára, zúčastnilo sa na ňom 74 lektorov a veľmi sa vydaril. Priniesli o ňom správy Rádio Lumen, Tlačová kancelária KBS a Televízia Lux vďaka redaktorke Monike Hurákovej. Ďalší kurz bol naplánovaný na najbližšiu sobotu 2. marca v Čiernych Kľačanoch pri Zlatých Moravciach. Aj ten sa uskutočnil v plánovanom termíne. Jeho štruktúra bola trochu pozmenená, zazneli na ňom len tri prednášky, a to liturgická, biblická a spirituálna. Výhodou zas bol väčší časový priestor, ktorý bol využitý na diskusie a praktické príklady. Na kurze sa zúčastnilo 36 osôb z Čiernych Kľačan a z okolitých farností. Sme veľmi vďační vsdp. Vladimírovi Kišovi, špirituálovi v kňazskom seminári v Nitre, ktorý prednášal na kurze prvý raz liturgické témy a veľmi sa osvedčil. Kurz sa uskutočnil v priestoroch kultúrneho domu v Čiernych Kľačanoch vo veľmi srdečnej atmosfére, za čo patrí vďaka organizátorom na čele s miestnym p. farárom Petrom Patúcom.

V sobotu 9. marca sa v Hermanovciach na východnom Slovensku uskutoční kurz lektorov. Je potešiteľné, že lektori majú o tento spôsob formácie záujem a kňazi im vychádzajú v ústrety. Katolícke biblické dielo, ktoré túto formu činnosti má v náplni svojho poslania preto s radosťou vychádza v ústrety takýmto a podobným požiadavkám.

V bratislavskom Dóme sv. Martina sa už sedemnásť rokov v pravidelných intervaloch konajú stretnutia milovníkov Svätého písma. Účastníci majú možnosť započúvať sa do

prednášok a meditácií bratislavského arcibiskupa metropolitu Mons. Stanislava Zvolenského, ktorý si pripravuje analýzy a meditácie na zaujímavé témy z biblických textov. Robí to formou lectio divina. V tomto roku je to téma zo Žalmu 144,3: *Pane, čože je človek, že myslíš na neho?* Stretnutia sú každú prvú stredu mesiaca v dóme večer o 19. hodine. Okrem hodnotných obsahov je tam možnosť aj oboznámiť sa s formálnym postupom pri tejto praktickej metóde *lectio divina*.

Zo Svätej zeme sme zaznamenali zaujímavú informáciu, že počas 2. pôstneho týždňa sa v Jeruzaleme uskutočnila pobožnosť Krížovej cesty, na ktorej sa zúčastnili deti, žiaci a študenti z miestnych kresťanských škôl. Bolo ich na nej vyše tisíc! Úmyslom ich spoločných modlitieb bola prosba k Bohu o dar pokoja.

V pôstnom čase sa v Jeruzaleme a na bezprostrednom okolí konajú púte na miesta spojené s utrpením Pána Ježiša. Táto tradícia siaha až k prvým kresťanským storočiam a miestni františkáni ju zachovávajú aj napriek tomu, že v Izraeli teraz panuje veľké napätie v súvislosti s tamojším vojenským konfliktom.

Izraelský Úrad pre antiku v polovici februára 2024 v Jeruzaleme oznámil, že pri archeologických vykopávkach boli objavené zbytky základne VI. rímskej légie, ktorá sa volala Ferrata (Železná). Tento vojenský tábor bol aktívny v čase medzi rokmi 117/120 – 300 po Kr. Ide teda o viac než 1800 rokov starý vojenský komplex, ktorý slúžil približne pre 5 tisíc rímskych vojakov. Objekt sa nachádza v severnej časti Izraela v blízkosti miesta Tell Megiddo v Galilei. Identifikovaná bola hlavná prístupová cesta do tábora, polkruhové pódium a kamenné vydláždené plochy, ktoré slúžili pre väčšie budovy. Odkrytý komplex má rozmery 550 x 300 metrov, v jeho centre sa stretali hlavné cesty označené míľnikmi. Podľa vyjadrenia vedúceho týchto vykopávkov Jotama Teppera boli v objekte nájdené mince, časti zbraní, keramické črepy a fragmenty zo skla. Tento archeologický objav je vzhľadom na Svätú zem veľmi zriedkavý, pretože – ako povedal vedúci vykopávkov J. Tepper – doteraz boli známe niektoré základne rímskeho vojska v Izraeli, ale žiadna z nich nebola rozmermi a kapacitou vojakov taká veľká ako novoobjavená základňa v Galilei.

Rozhovory o práci s Písmom

V minulom roku sme v jednotlivých číslach Biblických impulzov uverejňovali návody na jednoduché porozumenie biblických textov. V tomto roku sa v tejto rubrike chceme zamerať na návody, ktoré nám poskytnú skúsení kňazi alebo ďalší kresťania vo svete, ktorí sa najmä v ťažkých rokoch totality venovali apoštolátu medzi mládežou. Jednou z hlavných súčastí ich práce bolo čítanie Svätého písma, meditácia nad biblickými textami a aplikácia do života.

Do marcového čísla našich BI sme položili niekoľko otázok manželom Jánovi Bistarovi a jeho manželke Otílii zo Zuberca. Obaja manželia sa v 70. a 80. rokoch venovali laickému apoštolátu, pracovali v mládežníckych katolíckych krúžkoch, spolupracovali so S. Krčmerym, V. Juklom, E. Valovičom, J. Gazdom, V. Kurillom a ďalšími. Zapájali sa do prenášania náboženskej literatúry cez hranice s Poľskom a horlivo sa zapájali do náboženského života vo farnosti. Porozprávali sme sa s nimi na nasledujúce témy.

1. Povedzte nám stručne ako vzniklo a ako fungovalo vaše spoločenstvo v Zuberci.

Naše spoločenstvo vzniklo po primíciách dôstojného pána Viliama Kurillu v roku 1971. On bol tunajším rodákom, aj naším príbuzným. Istí mladí ľudia z Bratislavy nás oslovili, či by sme nechceli pracovať na šírení laického apoštolátu. Všetko bolo dohodnuté s tunajším p. farárom E.P. Bárdošom, ktorý nás odporučil p. farárovi J. Gazdovi. Ten sa nás ujal, pretože bol bez štátneho súhlasu a bol zamestnaný v tunajšom skanzene. Mávali sme duchovné cvičenia na chate v horách, stretávali sme sa asi každý mesiac, v krúžku nás bolo do desať ľudí.

2. Aké miesto malo pri vašich stretnutiach a v celom duchovnom živote Sväté písmo?

Pri našich stretnutiach malo Sväté písmo prvé miesto, učili sme sa meditovať nad jeho textami a vnášať ho do každodenného života. Po prečítaní úryvku každý povedal, čím ho tá stať oslovila, tiež sa pridal kňaz, ktorý stretnutie viedol.

3. Ako ste si vysvetľovali Písmo a aké pomôcky ste pritom používali?

Z pomôcok sme mali iba Písmo. Okrem toho sme mali aj kotúčové magnetofónové pásky, na ktorých bol nahraný výklad. Mali sme aj náboženskú literatúru, z ktorej sme čerpali komentáre k jednotlivým úryvkom a príklady zo života. Mali sme aj nejaké prednášky napísané strojom. Tie sme si čítali a snažili sa ich vnášať do života.

4. Aké ovocie práce s Písmom vidíte dnes po odstupe času?

Pre nás tento systém duchovného života bol vyhovujúci, posilňovalo nás to vo vzájomnej jednote manželov, aj vo výchove detí a v znášaní všetkých ťažkostí života. Nadviazali sme aj kontakty s rôznymi ľuďmi, medziiným aj s J. Chovančákom, profesorom z Varšavy, on k nám chodil aj s bohoslovcami. Spoznali sme sa aj s L. Steglom z Nemecka a ďalšími. Naš systém duchovného života sme posunuli aj do Poľska.

5. V čom vidíte hlavné ťažiská duchovného života dnešných veriacich?

Aj dnešná doba má svoje výzvy. Tie rodiny, ktoré prežívali svoje mladé roky v hlbšom vzťahu s Bohom prostredníctvom Písma a sviatostí, tie vydržali veľa. Tak to vidíme aj v dnešných podmienkach života. Živá viera v Boha, modlitba, čítanie Písma, prijímanie sviatostí a pravidelná účasť na sv. omšiach sú aj dnes osvedčené zdroje duchovného života. K tomu patria aj púte: do Levoče, do Bobrova, na Kalváriu v Poľsku, na Staré Hory a inde. To bol pre nás prameň posily v ťažkých časoch. Ale boli to pekné roky, lebo sme ich prežili v láske k Bohu a Cirkvi a máme z toho dobrú skúsenosť.

Recenzie kníh s biblickou tematikou

Na mesiac marec 2024 chceme našim čitateľom odporučiť zaujímavú knihu, ktorá bola v slovenčine publikovaná v roku 2023 v Inštitúte pre podporu a rozvoj mládeže (V.I.A.C.) v Trstenej. Kniha má názov *Povolanie kňaza v čase krízy. Tvorivá vernosť*. Jej autorom je kardinál François Bustillo, františkán, minorita pôvodom zo Španielska, účinkuje však vo Francúzsku v Lurdoch. Venuje sa prednáškovej činnosti a často vedie duchovné cvičenia. Uvedená kniha analyzuje súčasnú situáciu v západoeurópskej kultúre a ponúka aj základné východiská v súčasnej neľahkej situácii, v ktorej prevláda subjektívny model života zameraný na okamžité efekty, ktoré však často majú na osobnostný profil mladého človeka rozkladný účinok.

Biskup F. Bustillo, ktorý sa v septembri 2023 stal kardinálom, odporúča prácu s Písmom a odvalu v kultivácii vlastných ideálov, intenzívne povzbudzuje kňazov, aby vyšli na existenciálne periférie k mladým ľuďom, a tak im pomáhali utekať pred priemernosťou.

Potrebné je sledovať a neustále si upresňovať vlastné sny a túžby po šťastí. Modelom ich života sa má stať ukrižovaný Kristus a objektom ich života „svet, ktorý sa hľadá“. Kňazom radi často sa vracajú ku kňazskej vysviacke ako k prameňu, vďaka čomu kňazi môžu zvládnuť výzvy dnešných náročných čias. Kňaz má svoje povolanie prežívať vášnivo, čiže so stálou vďačnosťou Bohu za toto privilegium, ktorého sa mu dostalo a k tejto vďačnosti viesť aj svojich bližných.

Kontakty a konzultácie s členmi KBD

Za ostatný mesiac sa neuskutočnila žiadna priama konzultácia zo strany členov KBD alebo našich priateľov. Východniari povedia: *Šicko jasne, už lem robic*. V poriadku, aj tak to môže byť. Ale nedávno nás istá osoba cez telefonický kontakt prekvapila peknou otázkou:

Svätý Otec František neustále pripomína naše prorocké poslanie voči tomuto svetu. Čo treba myslieť pod týmto poslaním a ako ho uplatňovať tak, aby sme mohli povedať, že túto výzvu pápeža uskutočňujeme?

Je to naozaj pekná otázka a nadovšetko aktuálna.

1. Naša praktická predstava o prorokovi je taká, že prorok je ten, kto predpovedá budúce udalosti. Je to však pomerne silne skreslená predstava, ktorá má veľmi málo spoločného s biblickým pojmom proroka.

Slovu prorok zodpovedá latinský výraz *propheta*, v gréčtine je to *profétés*. Grécky výraz je zložené slovo z predložky *pro*, čo znamená *v mene koho, namiesto niekoho...* a nepravidelného slovesa *fémi*, čo znamená *hovoríť, ohlasovať*. Z toho vychádza aj biblický obsah pojmu *prorok*.

Prorokom v biblickom zmysle je osoba, ktorá hovorí v Božom mene. Túto pozíciu si však nemôže človek vybrať sám. Musí byť k tomu povolaný Bohom. Proroci o tomto povolaní uvádzajú vo svojich spisoch podrobné informácie. Napr. prorok Izaiáš opisuje svoje povolávacie videnie v 6. kapitole svojho prorockého spisu. Začalo sa to veľkolepým videním Pána na nebeskom tróne. Izaiáš videl výjav nebeskej liturgie a počul anjelský hymnus na oslavu trojsvätého Boha. Tento hymnus máme aj my v súčasnej liturgii. Na to reaguje konštatovaním svojej hriechnosti, pričom bol očistený. Následne na hlas *Koho mám poslať, kto nám pôjde?* prorok odpovedá: *Hľa, tu som, pošli mňa!* (Iz 6,1-8). Podobný opis máme u proroka Jeremiáša (1,4-10), Ezechiela (3,1-3) a inde. Dramaticky je opísané, resp. sa uskutočnilo povolanie Jonáša (1; 3) a iných prorokov.

2. Druhou skutočnosťou v prorockom poslaní je obsah, ktorý má prorok odovzdať v mene Boha, ktorý ho posiela. Prorok nikdy nesmie konať „na vlastnú päsť“, ale vždy a za každých okolností má ohlasovať Božie slová. Každému z prorokov Boh určil, čo má hovoriť. Mohlo to byť jednorázové alebo viacnásobné poslanie. Ak však prorok ohlasoval slová, ktoré mu Boh nedal, takýto prorok bol falošným prorokom a iný Pánov prorok alebo Boží ľud to svojím citom pre vieru vybadal a takého proroka odhalil.

3. Pomerne často sa stávalo, že proroci neboli prijímaní. Vtedy dochádzalo k sporom a napätiam medzi prorokom a adresátmi jeho proroctva, neraz nasledovalo prenasledovanie, ba aj mučenie a niekedy aj mučenícka smrť prorokov. Pán Ježiš to pri svojom ohlasovaní

evanjelia židom pripomenul (Lk 11,47-49), podobne aj svätý Štefan, diakon (Sk 7,52). Proroci však verne plnia svoje poslanie a ich odmenou je spoločenstvo s Bohom.

Aj my ako kresťania sme dostali toto prorocké poslanie. Odvodzujeme ho od sviatosti krstu. Pri pomazaní krizmou sa kňaz nad krstencom modlí: *Boh ... ťa poznačuje krizmou spásy, aby si bol/bola údom Krista kňaza, proroka a kráľa a mal/mala život večný.* Sme teda privilegovaní nasledovníci, ba spoločníci Ježiša Krista a keďže máme účasť na jeho prorockom úrade, tak máme aj prorocké poslanie.

V praxi to znamená, že máme vydávať svedectvo o Božom živote, ktorý je v nás a toto svedectvo máme vydávať zrozumiteľným a podľa možnosti aj atraktívnym spôsobom. Preto pápež František často hovorí o kreativite života a svedectva dnešných kresťanov. Dokážeme to transparentnosťou svojho života viery. Patrí k tomu svedectvo, ktoré vydávame slovami, ale aj skutkami. Nech nám uskutočňovanie tohto prorockého poslanca prináša radosť a zadosťučinenie a nech je Bohu na slávu.

Pripravil: **Mons. Anton Tyrol**